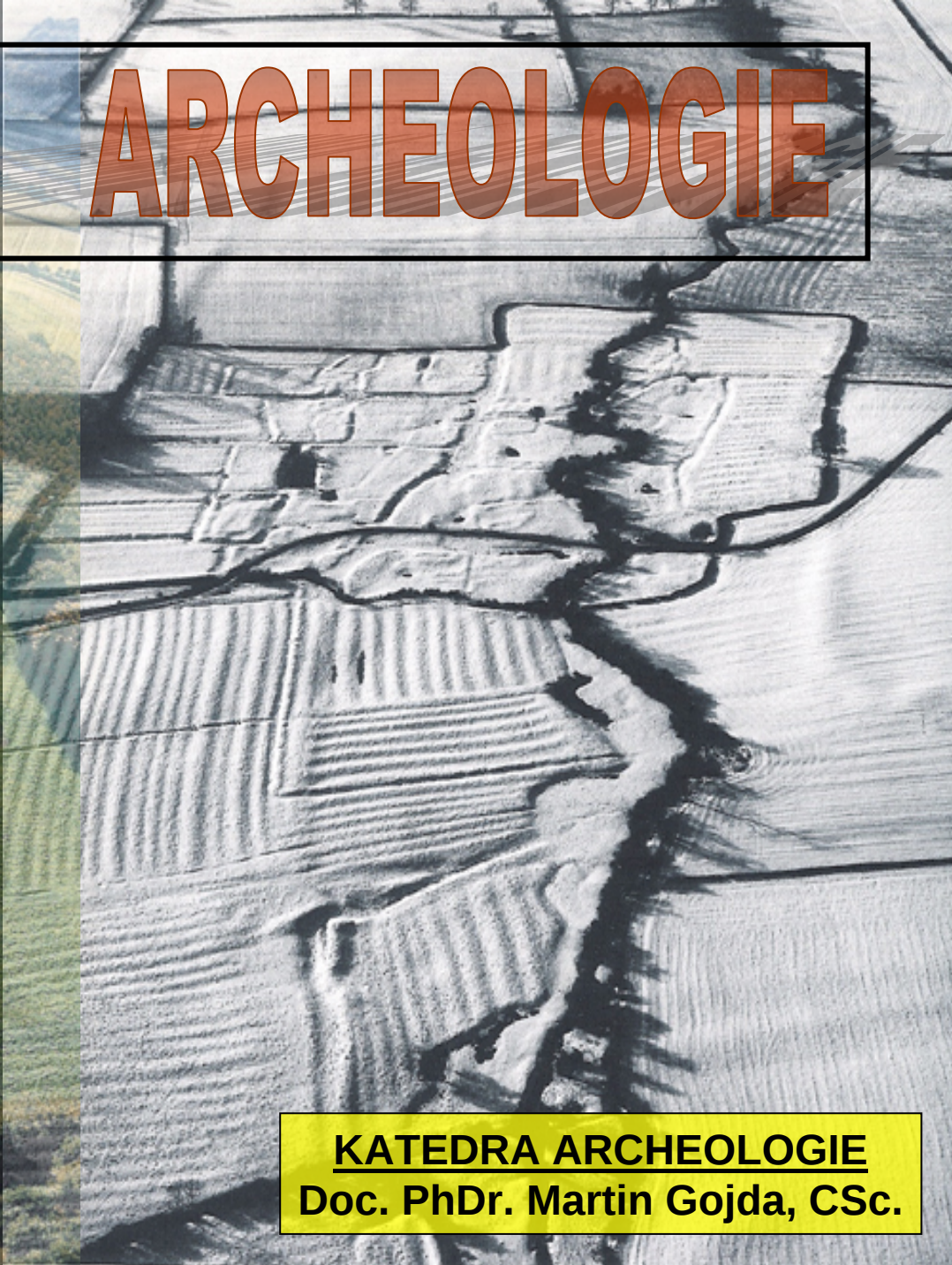

An aerial photograph of a rural landscape. A river flows along the left side of the frame. In the center, there is a small village with a church and several houses. The surrounding area is mostly green fields and some trees.

KRAJINNÁ

An aerial photograph of a rural landscape, showing a different section than the left image. It features a river, fields, and some buildings, but the focus is on the landscape's features.

ARCHEOLOGIE

Západočeská univerzita
Fakulta filozofická

KATEDRA ARCHEOLOGIE
Doc. PhDr. Martin Gojda, CSc.

3. KRAJINA A PROSTOR V ARCHEOLOGII

(A) VZTAH ARCHEOLOGICKÝCH PARADIGMAT K PROSTOROVÝM VLASTNOSTEM ARCHEOLOGICKÝCH PRAMENŮ

Základní vlastnosti pozorovatelné na archeologických
pramenech:

1. **FORMÁLNÍ** – a) artefaktní (tvar, výzdoba, technologické zpracování) – jsou výsledkem tvůrčí činnosti člověka, prováděné za konkrétním účelem (cílem). Odrážejí základní charakteristiky pramene.
b) ekofaktní (druh materiálu, z něhož je artefakt zhotoven a jeho vlastnosti).

- 2. PROSTOROVÉ** – jsou odrazem vztahu pramene k ostatním artefaktům okolního světa a k přírodnímu prostředí, které jej obklopuje. Jsou buď:
- a) výsledkem cílené činnosti lidí**
 - b) vedlejším produktem této činnosti**

Tyto vlastnosti jsou vzájemně propojené a nemohou existovat jedny bez druhých. Proto musejí být archeologické prameny zkoumány postupy jak formální, tak prostorové archeologie.

PROSTOROVÉ VLASTNOSTI ARCHEOLOGICKÝCH PRAMENŮ

1. Tradiční (typologické) paradigma

Výzkum zaměřen na formální vlastnosti a chronologii pramenů.

Prostorové charakteristiky pramenů – zájem omezen na tzv.

distribuční mapy nalezišť malého měřítka (rozsah archeologických kultur). Od meziválečného období se postupně zpřesňuje prostorová evidence archeologických památek a objevují se první podrobné archeologické mapy velkých měřítek.

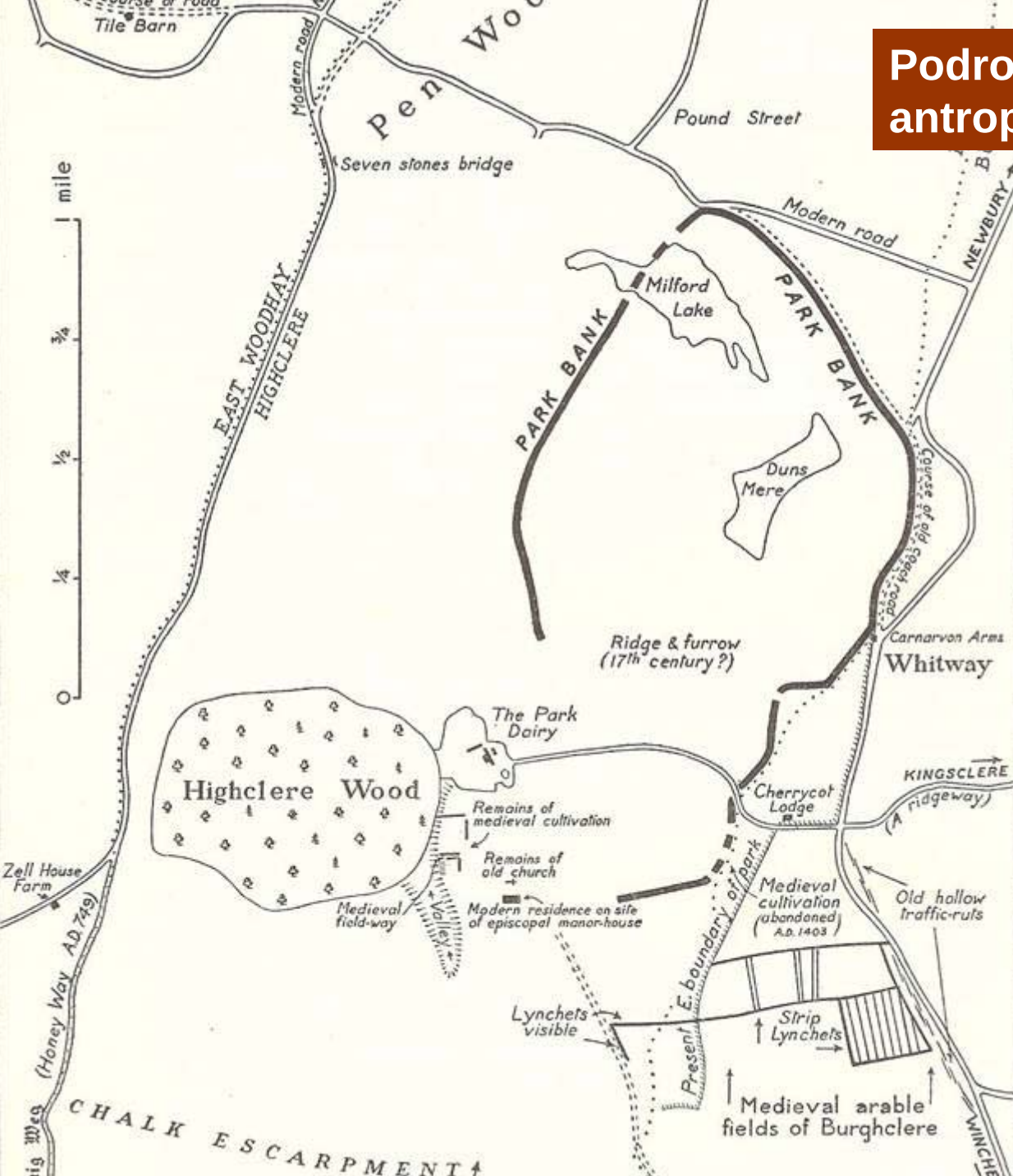

**DISTRIBUČNÍ MAPA: Rozšíření památek
starší doby římské v Čechách**

DISTRIBUČNÍ MAPA (rozmístění megalitických památek na Pyrenejském poloostrově)

Podrobná archeologická mapa antropogenního reliéfu terénu

Důraz je kladen na detailní poznání jednotlivých bodů v prostoru, který vychází z přesvědčení o diskontinuitní povaze archeolog. prostoru (krajiny).

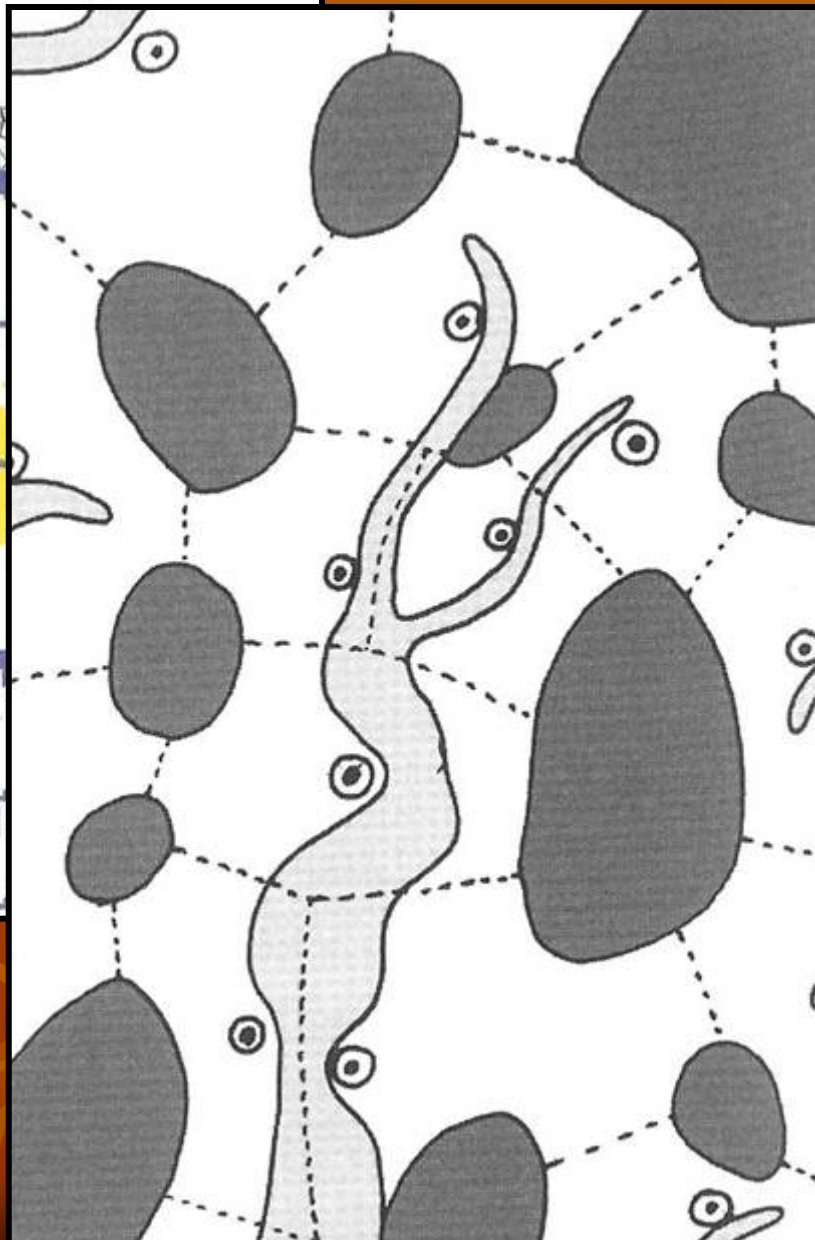
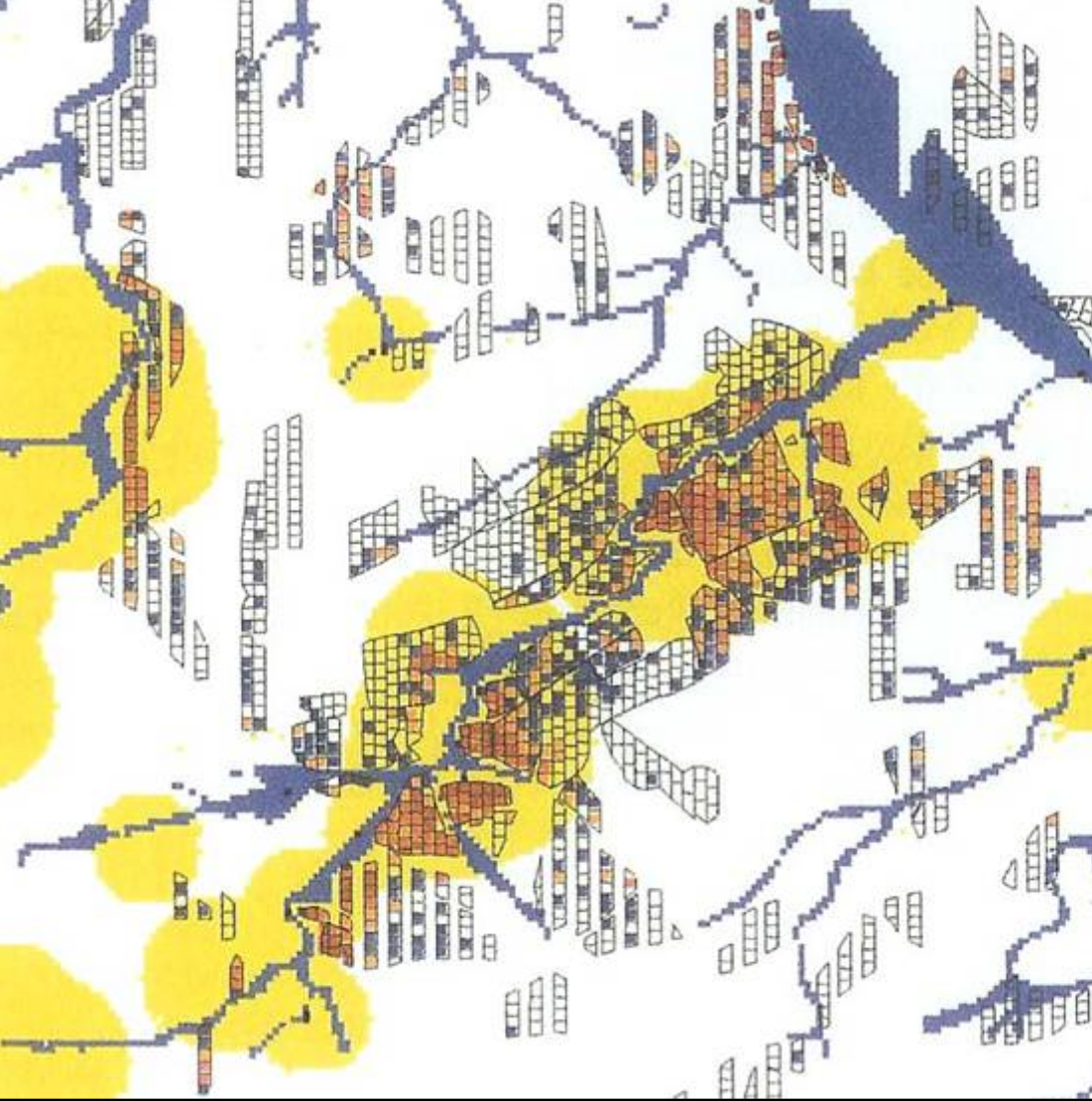
Zájem o prostor: v souvislosti s převládajícími tématy tohoto paradigmatu - šíření archeologických kultur (případně etnik), migrace, difuze. Terminologické označení místa s archeologickými prameny: **naleziště**.

2. Procesuální paradigma

Prostor je charakterizován jako soubor struktur na úrovni sídelního areálu, osady a usedlosti, který lze popsat jako nenáhodný produkt lidského výběrového procesu.

Adaptace člověka na přírodní podmínky je základem kultury.

Rozvoj výzkumu regionů a terénních metod pravděpodobnost. vzorkování, využití matematických metod v prostorových analýzách.

3. Postprocesuální paradigma

Hledání symbolického, ideologického a sociálního rozměru krajiny prostřednictvím smyslového prožitku ve zkoumaném prostoru.

Snaha zjistit, jak byla krajina vnímána pravěkými lidmi, jak působila společenská paměť na výběr sídelních míst (důraz se klade na „*zaplnění prostoru lidmi*“).

Krajina je chápána jako prostředí pro interakci člověka s okolím, jejímž účelem je přetvářet krajinu z důvodů sociálních a symbolických.

Odklon od testování modelů a syntézy zpracovaných dat směrem k vytváření abstraktních filozofických konceptů.

(B) KRAJINNÁ A PROSTOROVÁ ARCHEOLOGIE (definice, přístupy, pojmy)

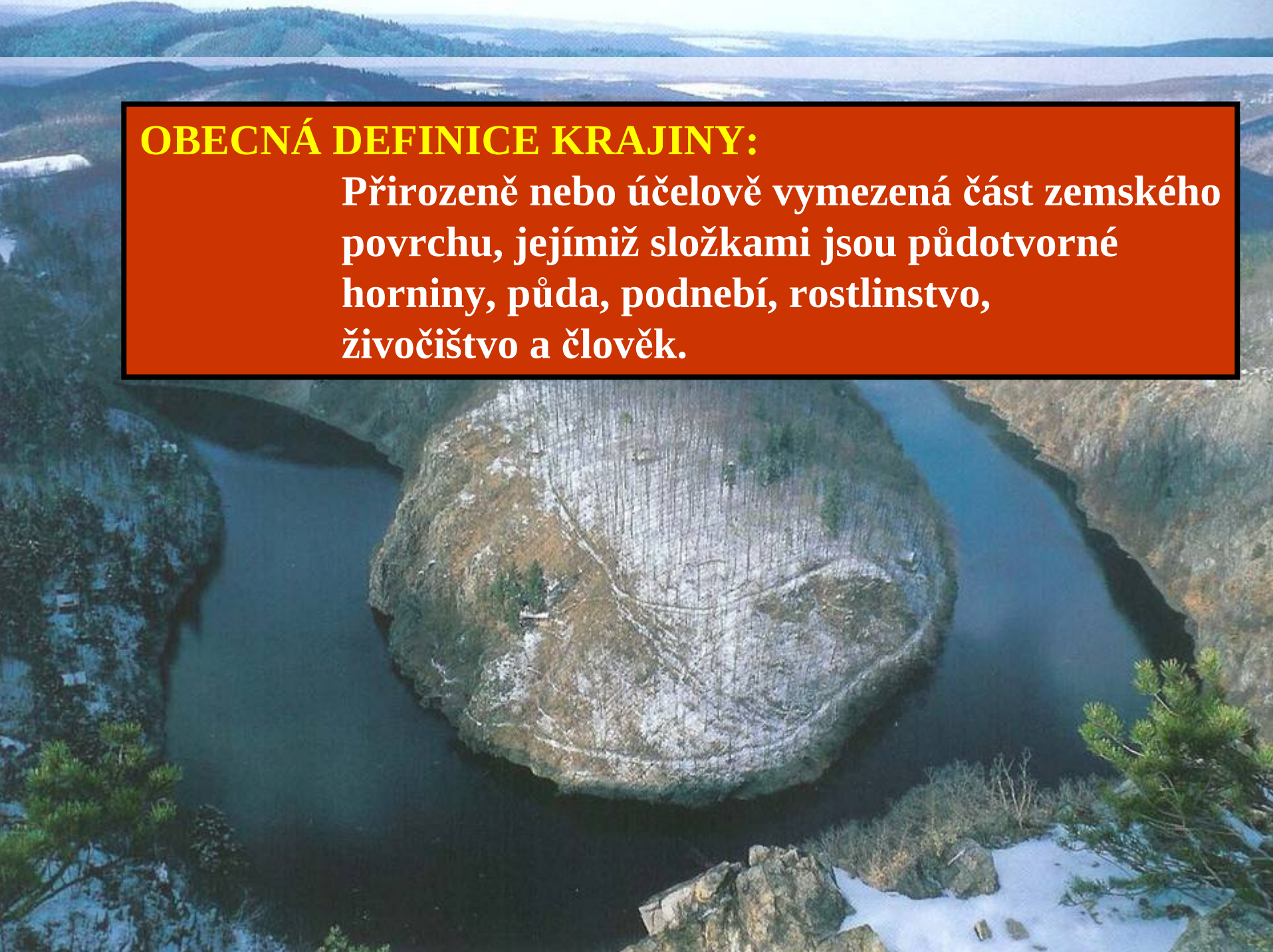
POJEM KRAJINY A PROSTORU V SOUDOBÉ ARCHEOLOGII

KRAJINA: místo, do něhož se po tisíciletí nesmazatelně ukládaly a vrstvily stopy lidské činnosti, palimpsest nepřeborného množství informací, k jejichž odhalování a dešifrování slouží speciální postupy a nástroje. Je to prostředí, v němž se odehrávaly osudy lidí a utvářel způsob vidění světa, ovlivňující prakticky veškeré aktivity našich předků.

KRAJINA JAKO P A L I M P S E S T

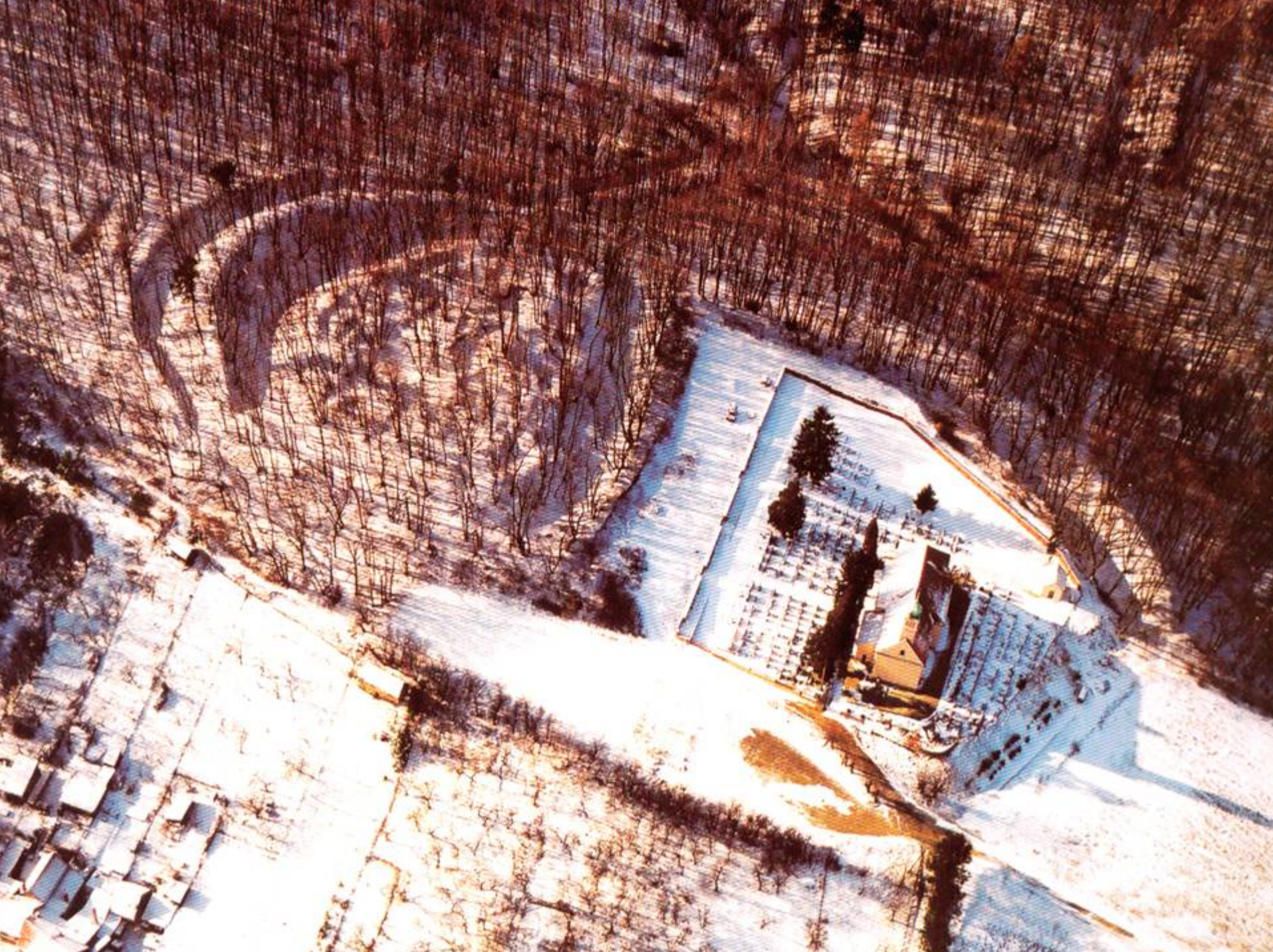
Každé naše úsilí o pochopení časových (diachronních) a prostorových (synchronních) vztahů v krajině minulosti je archeologií.

An aerial photograph of a river winding through a valley. A large, rounded, light-colored rock island sits in the middle of the river. The surrounding landscape is covered in dense green forest. In the foreground, some snow is visible on the ground.

OBECNÁ DEFINICE KRAJINY:

Přírozeně nebo účelově vymezená část zemského povrchu, jejímiž složkami jsou půdotvorné horniny, půda, podnebí, rostlinstvo, živočišstvo a člověk.

Krajina: množina přírodních a kulturních prvků reálného světa, které utvářejí charakter a variabilitu zemského povrchu. Má interaktivní povahu vzhledem k člověku, je výsledkem jak přírodních, tak kulturních procesů a má určitou stabilitu.

Archeologická krajina: minulý povrch terénu určitého období, modifikující starší krajinné prvky a vystavující se budoucím modifikacím vzešlých z činnosti člověka či z geomorfologických procesů

Krajina je souborem objektů (přírodního a antropogenního původu) reálného světa, které vytvářejí charakter a rozmanitost zemského povrchu.

Současné výzkumy ukazují **krajinu jako prostor se souvisle rozprostřenými archeologickými prameny** na velkých plochách, nikoli jako prázdný prostor s mozaikou solitérních „nalezišť“.

Krajina přirozená versus krajina kulturní – má toto dělení smysl pro její hodnocení v dávné minulosti ?

B. Bender: Krajina je fenomén, který prostupuje každodenní realitu. Mluvíme a žijeme krajinou každým okamžikem svého bytí. Neexistuje krajina jako obecný pojem, je nutné hovořit o krajinách. Jejich identitu vytváří jak jedinec, tak společnost a národní stát.

E. Neustupný: ve své formulaci teorie krajiny ji definuje jako **málo ohraničené bohatě strukturované území, v němž probíhaly vztahy jinosti**. Je to mimosídelní (nadkomunitní) areál, v němž se vytvářejí vztahy mezi (pravěkými) komunitami a dochází k jejich pravidelným kontaktům (směna, uzavírání manželství, válečnictví) - krajinu tedy definuje jako proces komunikace. V archeologii **pojem krajina patří do oblasti mrtvé kultury**. Krajina je složena z **artefaktů** (areály polí, pohřební areály) a **pseudoartefaktů** (přírodní prvky, připomínající lidem artefakty).

V archeologii se termín **KRAJINA** začal široce používat v souvislosti se sbližováním archeologie s geografíí a zejména s nástupem postprocesuální archeologie.

Základní aspekty formování kulturní krajiny

Hlavní řídicí mechanismy tohoto procesu:

- 1. vývoj klimatu**
- 2. tvorba kyselých půd a živinově chudých biotopů**
- 3. erozně-akumulační procesy**
- 4. Vývoj managementu a technologií**

Hlavní výsledky tohoto formování krajiny:

- 1. vznik specifické rozmanitosti kulturní krajiny**
- 2. Konzervativizmus sídelních areálů**
- 3. Nesoučasný stupňovitý růst kulturnosti krajiny**
- 4. Postupná kolonizace české krajiny od nížin v neolitu po hornaté oblasti v novověku/moderní době**

PROSTOR V ARCHEOLOGII

```
graph TD; A[PROSTOR V ARCHEOLOGII] --> B[Referenční pole vnějších polohových vztahů mezi archeologickými entitami (užší pojetí)]; A --> C[Množina objektů vnějšího světa, které jsou v určitém vztahu k archeolog. entitám (širší pojetí)]; B --> D[ARCHEOLOGIE KRAJINY]; C --> E[KRAJINNÁ ARCHEOLOGIE?]; D --> F[Vyjadřuje širší záběr témat (integrace různých oborů); obvykle se označuje pojmem historie krajiny a zahrnuje obd. od pravěku po současnost.]; E --> G[Většinou se chápe jako speciální přístup k poznání prostoru v minulosti, který krajinu jako celek považuje za dlouhodobě utvářený artefakt.];
```

Referenční pole vnějších polohových vztahů mezi archeologickými entitami (užší pojetí)

Množina objektů vnějšího světa, které jsou v určitém vztahu k archeolog. entitám (širší pojetí)

ARCHEOLOGIE KRAJINY

KRAJINNÁ ARCHEOLOGIE?

nebo

Vyjadřuje širší záběr témat (integrace různých oborů); obvykle se označuje pojmem **historie krajiny** a zahrnuje obd. od pravěku po současnost.

Většinou se chápe jako speciální přístup k poznání prostoru v minulosti, který krajinu jako celek považuje za dlouhodobě utvářený artefakt.

Geneze pojmu KA od starší terminologie (field archaeology, total archaeology). 1987: sborník „*Landscape and Culture*“.

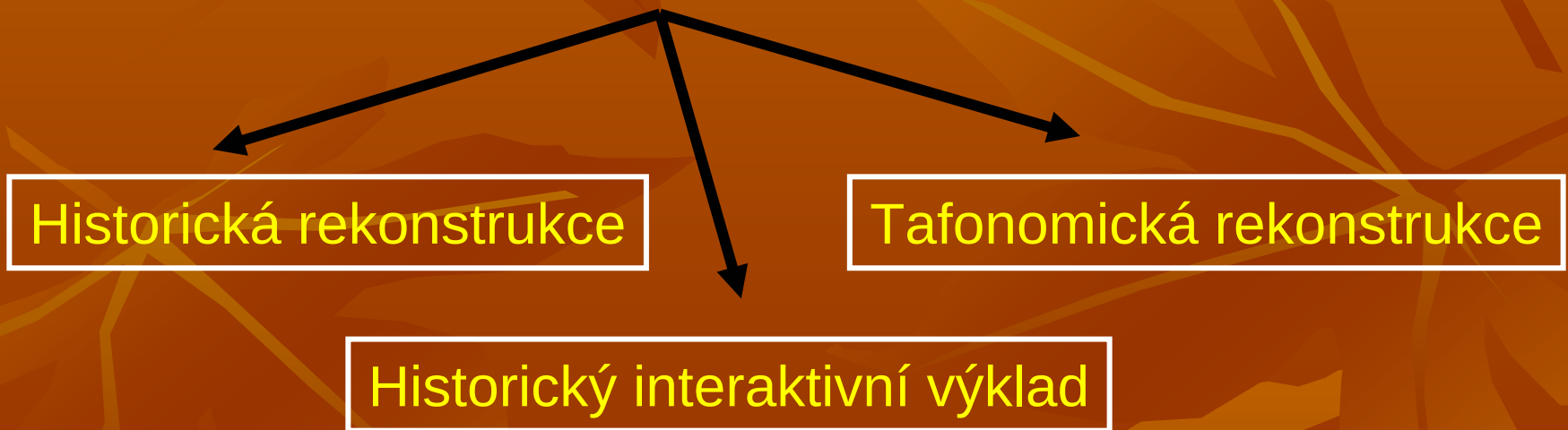
Krajinná archeologie: co se pod tímto termínem rozumí ?
(Landscape Archaeology)

1. Obor, který vychází z výzkumu současné krajiny, již se se zabývá jako celkem, chápe ji jako kumulativní výtvar dlouhodobých přírodních a kulturních procesů, snaží se v ní rozpoznat stopy jejích minulých stavů a využít je jako pramen k historickému poznání. Nástrojem tohoto poznání jsou postupy nedestruktivní archeologie, výkopy a analýzy environmentálních dat (M. Kuna).
2. Obor, který překračuje jiné koncepční rámce studia prostoru ve dvou ohledech:
 - (a) pracuje jak s *časovým*, tak *prostorovým rozměrem* (hmotné pozůstatky časové dimenze jsou obsaženy v uložených vrstvách; prostorový rozměr vyjadřuje strukturované rozmístění artefaktů - movitých i nemovitých - v krajině).

Vlastností archeologických pramenů je jejich prostorová kontinuita, takže nemohou být vyčleněny mimo rámec krajinné archeologie.

(b) Krajina je dynamickým a interaktivním prvkem ve vývoji minulých společností a krajinná archeologie musí tedy pracovat s perspektivou času dlouhého trvání.

Krajinná archeologie pracuje ve třech interpretačních rovinách:

(J. Beneš - M. Zvelebil)

3. Krajinná archeologie zahrnuje jak studium „objektivních“ fyzických (environmentálních) vlastností krajin, tak interpretaci jejich sociálního rozměru. První aspekt jejího směřování pracuje se statistikou, postupy fyzické geografie a přírodních věd, druhý s fenomenologií, kritickou teorií apod. KA je ideálním prostředkem ke smíření tradičně opozičních proudů v archeologii: konzervativního – postmoderního, pozitivistického (objektivního) – idealistického (subjektivního), teoretického – praktického. (P. Biehl – A. Gramsch).

PROSTOROVÁ ARCHEOLOGIE

Původ a používání tohoto termínu v současné archeologii

D. L. Clarke (1937 – 1976): tvůrce tohoto odvětví. Jeho cílem bylo vytvořit jednotnou metodu prostorové analýzy v archeologii a sjednotit různé dosavadní koncepce studia archeologického prostoru.

PA definoval jako směr, který má zkoumat prostorové důsledky lidského chování na různých úrovních sídelního systému, integraci aktivit uvnitř struktur a mezi nimi navzájem. Prostorová struktura na úrovni sídelního areálu, osady a domu může být popsána jako nenáhodný produkt lidského výběrového procesu.

MAPA = GRAF: data umístěná na mapě mohou být statisticky zhodnocena, mohou mít strukturu a spojení s jiným souborem prvků uvnitř systému.

Základní témata PA: prostorová struktura sídel - pravidelnost v umísťování centrálních míst (hradišť, tržních míst atd.), shlukování pravěkých areálů kolem míst s nejlepšími přírod. podmínkami, vazba sídel na prvky přírodního prostředí.

Data se analyzují matematickými (zejm. statistickými) metodami.

PA je typický produkt procesuálního paradigmatu, který chápe krajinu jako prostor výlučně ekonomický (podrob.: témat . okruh 9)

Pozdější aplikace tohoto přístupu k prostorovým analýzám: nástup GISu a jeho analytických možností spojených s grafickými výstupy v podobě map.

E. Neustupný: chápe PA jako metodologický aspekt archeologie, jako pohled na archeolog. prameny z hlediska jejich prostorových vlastností. Pracuje na úrovni (1) nález. komplexů/celků, (2) komponent sídelních areálů, (3) sídelních areálů a (4) krajiny.

Základní otázky PA: 1. Jaké jsou strukturující prvky na uvedených úrovních a jak jsou uspořádány ? Tyto otázky sleduje **teorie sídelních areálů a teorie krajiny**.

2. Jaké byly události, které formovaly prostor. struktury ? (řešení hledá **teorie událostí v prostoru**)

Dva přístupy k poznávání otázek PA: (a) induktivní
(b) deduktivní

POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

ARCHEOLOGIA PRZESTRZENI

METODY I WYNIKI BADAŃ
STRUKTUR OSADNICZYCH
W DORZECZACH
GÓRNEJ ŁABY I WISŁY

pod redakcją
JANUSZA K. KOZŁOWSKIEGO
i
EVŽENA NESTUPNÉHO

KRAKÓW 2001

SPACE IN PREHISTORIC BOHEMIA

Edited by
Evžen Neustupný

PA označuje určitý okruh teoretických modelů a metodických postupů, které se zabývají prostorovým uspořádáním pramenů. Zkoumá široké spektrum otázek orientovaných na poznání sídelní struktury a vývoje kulturní krajiny.

Je úzce napojena na nedestruktivní terénní postupy, které umožňují shromáždit informace o větším území. Prostorové analýzy lze využívat i při zpracování dat získaných jinými (tradičními – destruktivními) postupy (úroveň areálů aktivit).

(M. Kuna)

(C) PAMĚŤ KRAJINY

Frekventovaný pojem v soudobých krajinných výzkumech.

- Přírodní vědy **1. úroveň PK** – všechny komponenty původu *přírozeného* (reliéf, akumulované půdní vrstvy) i *antropogenního* (archeologické doklady sídelních aktivit zachované jak pod povrchem, tak na něm). Na pomezí těchto 2 skupin– **ekofakty** (většinou kumulované v archeolog. kontextech). Vytváření nových biotopů uvnitř zahloubených objektů je reakcí přirozených komponent krajiny.
- 2. úroveň PK** – tzv. *homeostáze krajiny*: situace, kdy krajina je udržována autoregulačními ekolog. procesy zabráňujícími vzniku katastrofických zvrátů.

PAMĚŤ KRAJINY: schopnost prostředí čelit dočasným disturban-
cím („rozmarům své doby“), tíhnutí ke konzer-
vativnosti, stabilitě.

Nejde pouze o současnou existenci různě starých celků,
nýbrž o jejich koexistenci: **starší vrstvy zakládají
historicitu objektu** a nedovolí mladším strukturám se
plně emancipaci a rozvinout.

Krajinná paměť (stejně jako lidská) je schopnost
disponovat staršími konzervativními strukturami,
vybavovat je, rozvíjet v přítomnosti a konfrontovat
s nově nabízenými možnostmi.

Jejími projevy jsou např.: zásoba diaspor v krajině
konzervativismus sídelních areálů
genius loci
genetická kontinuita lidské populace

Podřízené složky krajiny - populace, společenstva, artefakty - si své okolí *interpretují* a skládají tak krajinu ne mechanicky, nýbrž svou pozicí v krajině. PK je spojena s tím, že

KRAJINA MÁ KYBERNETIKU, konkrétní specifický způsob sebeřízení (schopnost regenerovat původní stav). Nositelem paměti krajiny je struktura, a paměť opět zprostředkuje generování struktur:

Krajina je tedy sebestrukturující systém.

Archeologie

Krajina vzniká aktivním působením člověka na okolí, jímž společnost uspokojuje své praktické a symbolické potřeby. Reaguje na podobu krajiny zděděnou po předcích (*kraj. antecedenty*) interpretuje ji a buď ji akceptuje či transformuje podle svých představ (*kraj. sukcesory*).

Výzkumy prokázaly dlouhodobou časovou kontinuitu ve využívání pravěkých areálů aktivit

pohřební

obytné

kultovní

**záměrné vytváření materiální
(artefaktové) paměti**

Zároveň je v časovém kontinuu krajin doložena **přeměna funkce areálů aktivit**, zejm. obytných na pohřební a kultovní. Docházelo i ke změně *smyslu* krajinných prvků, i když jejich *význam* byl trvalý (**reinterpretace kontinuálně obývaného prostoru**)

Krajina je vytvářena dlouhodobou kontinuitou významů svých prvků (antecedentů, pseudoartefaktů) a proměnou jejich smyslu.

Kontinuita areálů aktivit – má dvě složky: **1. vědomou;**
2. nevědomou

Ad 1. symbolická reflexe krajiny, interpretace jejích prvků, navázání na funkci areálů či jejich přerušení (kontinuita pohřebních areálů, neosídlování opuštěných sídel aj.).

Ad 2. Praktická reakce na podobu krajiny vytvořené předchozími generacemi.

Paměť krajiny je tradice symbolických významů určitých krajinných prvků a areálů. Nevylučuje změnu.

Symbolický význam určitého jevu (pohřbívání podle svět. stran, opevněné výrazné polohy) a **změna jeho smyslu** (nadkomunitní areál X sídlo elity)

Christopher Tilley

places,
paths
and
monuments

a phenomenology of landscape

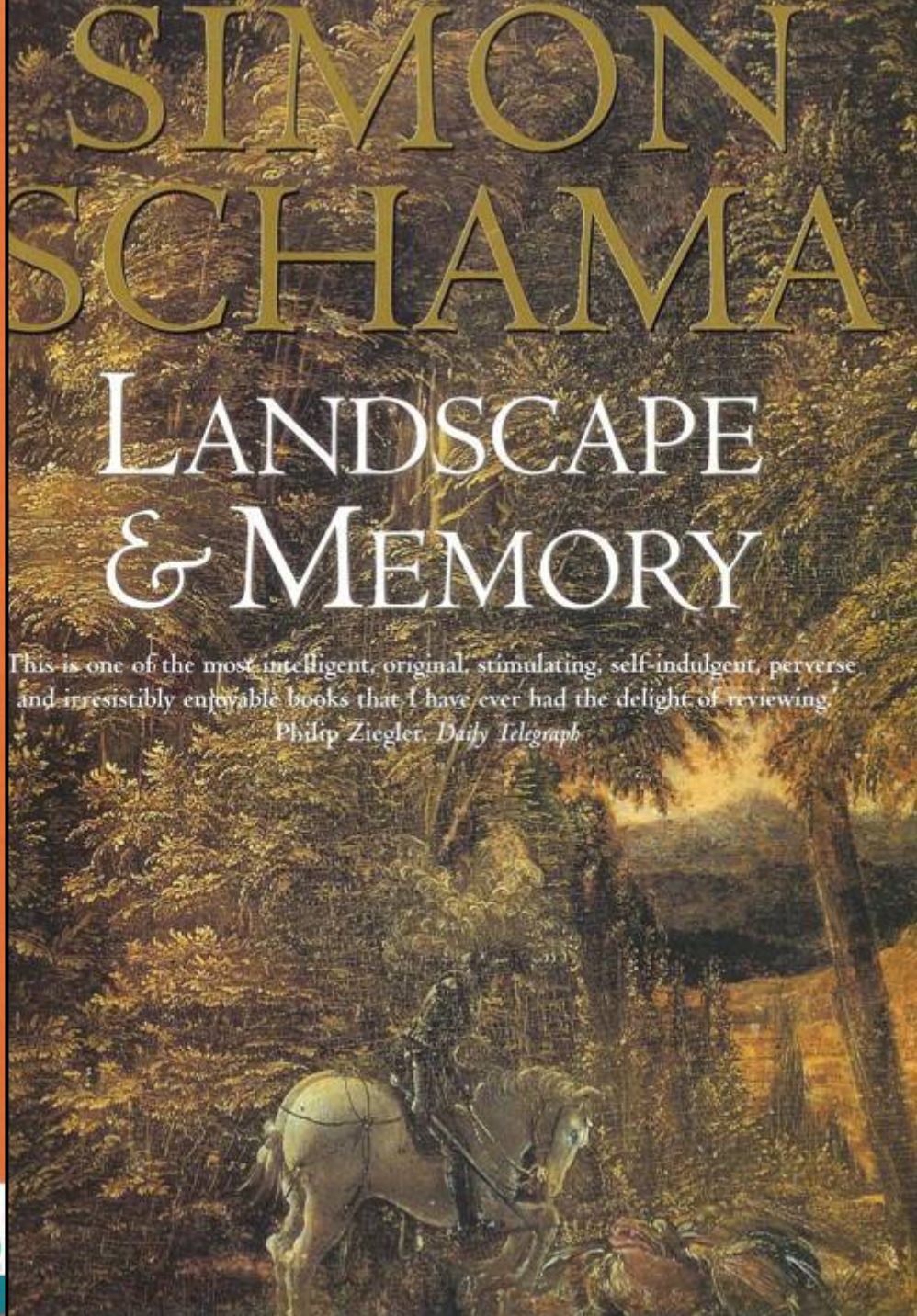

SIMON SCHAMA

LANDSCAPE & MEMORY

This is one of the most intelligent, original, stimulating, self-indulgent, perverse and irresistibly enjoyable books that I have ever had the delight of reviewing

Philip Ziegler, Daily Telegraph

4. KRAJINNÁ ARCHEOLOGIE: Historický přehled

(A) Zrození zájmu: předchůdci a zakladatelé
(od Lelanda po Crawforda)

Zmínky o návštěvách míst s pravěkými památkami: středověcí kronikáři.

Zrození intenzivního zájmu o předhistorické památky a jejich umístění v krajině: **RENESANCE** (16. stol.) Tento zájem je patrný zejména v zemích euroatlantické zóny (výskyt megalitů, dobře zachovaných konstrukcí hradišť, římských cest, silnic a táborů) – především v **ANGLII (Tudorovci)**.

J. Leland (1503-1552): jím začíná tradice britské topografie, z níž se později zrodila tzv. *field archaeology*.
Tudorovská koncepce státu (Jindřich VIII.)

- (a) Evidence a dokumentace nemovitých památek
- (b) Regionální historie (local history)
- (c) Přírodovědná vlastivěda

J. Norden: mapování Cornwallu + soupis památek

W. Camden (1551-1623): dílo - *Britannia* (6 vydání za autorova života)

1620 – oficiální návštěva krále Jakuba I. na lokalitě Stonehenge

Tyto renesanční osobnosti pomáhali utvářet národní vědomí minulosti a vztah rodící se intelektuální vrstvy k historické krajině.

17. – 18. stol.: akceleruje zájem o historickou krajinu, rodí se moderní historiografie.

PROČ PRÁVĚ ANGLIE ?

J. Aubrey (1626-1697): „první britský archeolog“ a zakladatel tzv. field archaeology. První podrobný popis Stonehenge a Avebury. Komplexní zájem o krajinu.
Dílo: *Monumenta Britannica: A Miscellanie of British Antiquities*. Detailní popis památek od pravěku do pozdního středověku.

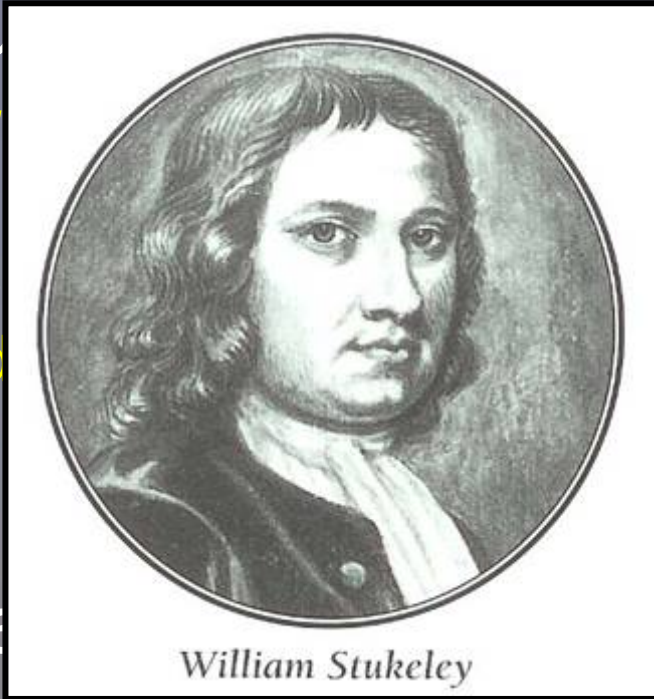
Od 17. stol.: zájem o evidenci a dokumentaci nemovitých památek v dalších zemích.

DÁNSKO - Danicorum

ri Sex (1643)

NIZOZEMÍ – první so
J. Picard

keltská pole
– 1660.

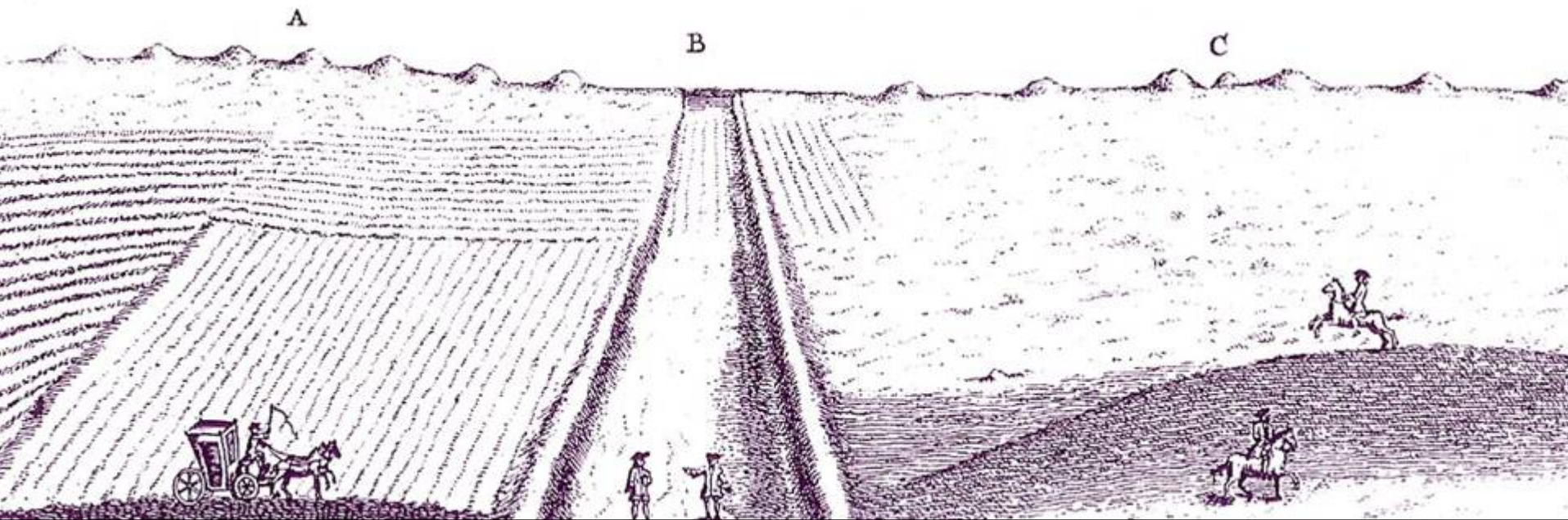
William Stukeley

ANGLIE

W. Stukeley (1687-1765)

procestoval
značnou část Anglie – monografie o Stonehenge;
Vynikající dokumentační ilustrace

W. Roy (1726-1790): zakladatel britské Zeměměřičské služby (Ordnance Survey), voják a tvůrce prvních map vydávaných touto službou (1801: vydán první list této edice, cca 1 : 60 000). Monumentální dílo o římských vojen. památkách v Británii (1793). Rozvíjí nedestrukt. terén. průzkum památek.

Konec 19. stol.: rozvoj systematického studia reliéfních liniových náspů (*earthworks*) – vznik speciální *Komise pro výzkum r.l.n.*

H. Allcroft : Roku 1908 vydává souhrnnou práci s vynikajícím ilustračním doprovodem.

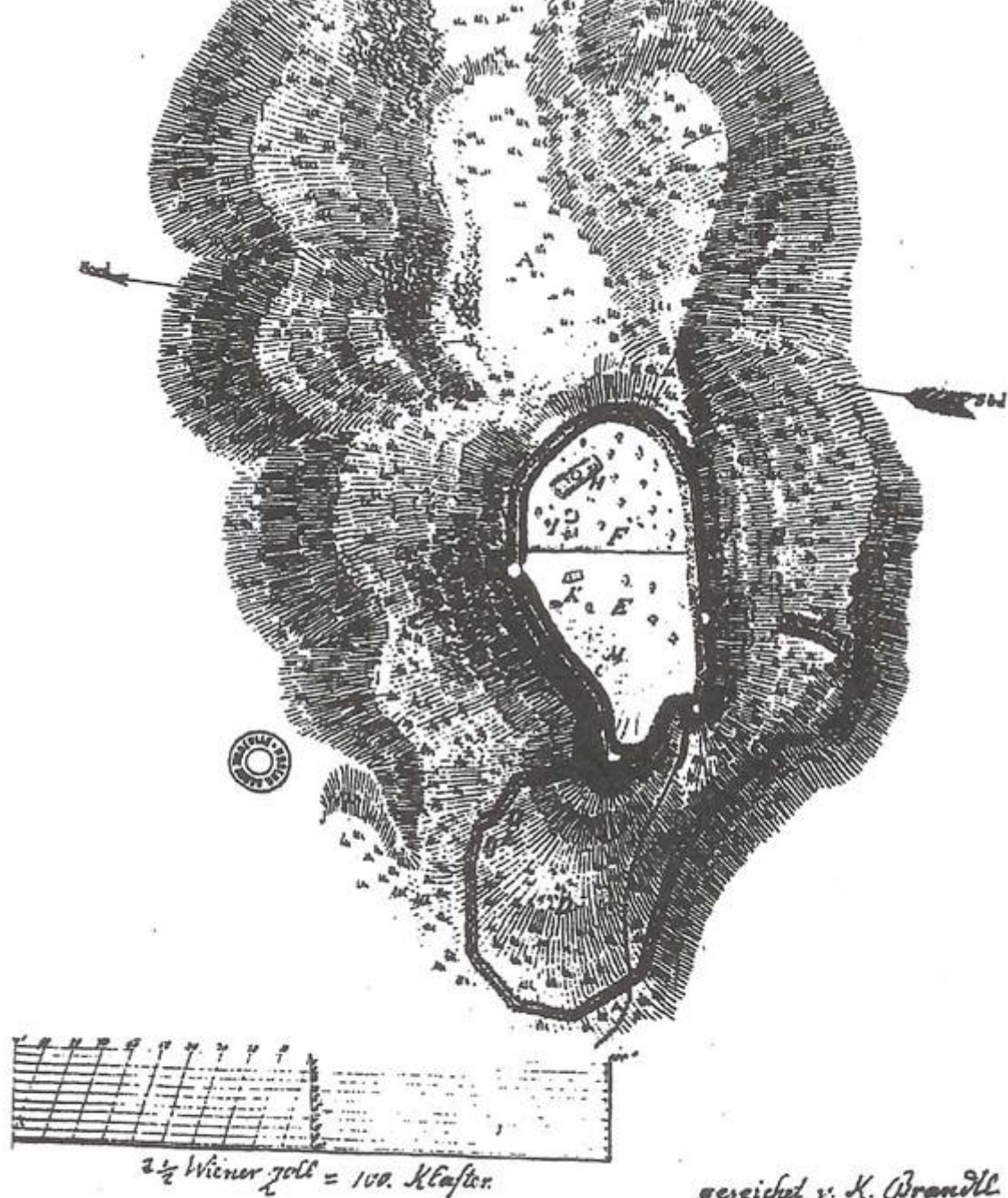

ČESKÉ ZEMĚ

Dokumentace památek
dochovaných na
povrchu
terénu jako reliéfní
vyvýšeniny
a deprese:
od 1. pol. 19. stol.
(např. K. Brantl);

První větší soubor
plánek
hradišť: J.E. Vögel
(1868),
dále J.L. Píck, B. Jelínek.

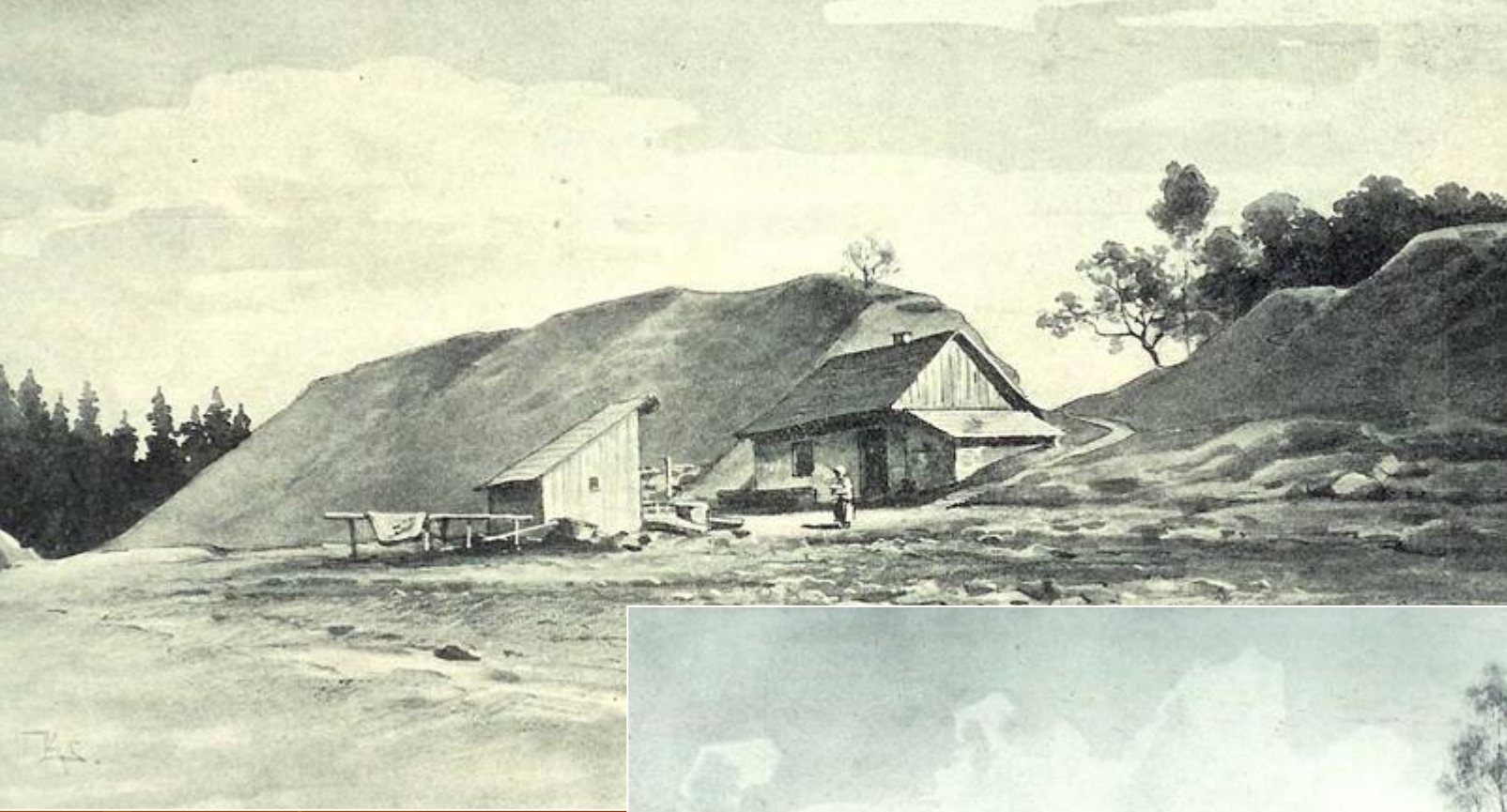

J.E. VOCEL

Budeč

Libochovany

**Valy hradiště
Ostroměř (JC)
na přelomu 19./20.st.**

(K. Liebscher)

Od 19. stol.: na evropském kontinentě se rozvíjejí sídelní analýzy vycházející z ekonomických teorií nastupujícího kapitalismu: *Thünenův model exploatace půdního fondu (1826)*; antropogeografie: silný vliv environmentalismu (F. Ratzel); **Rozvoj sídelní a zemědělské geografie.** (podrobněji k tomuto tématu: témat. okruh 9).

Začátek 20. stol.

Zejména ve Skandinávii vstupuje do tradičně vedených archeologických výzkumů (kulturně historický přístup) využití metod geografie. Hlavní představitel: S. Müller (výzkum sítě cest a jejich topografie, 1904-1914).

Rozhodující význam pro další vývoj: meziválečné období
30. léta: teorie ústředního místa (W. Christaller)

O.G.S. CRAWFORD (1886-1957)

Zakladatel toho směru, který byl později označen termínem krajinná archeologie

První archeolog britské Ordnance Service (od r. 1920)

20. léta: stává se zakladatelem letecké archeologie, studuje letecké snímky, podniká první let. průzk. projekt a publikuje jeho výsledky (Wessex from the Air: objevy pravěkých polí, tzv. Celtic fields)

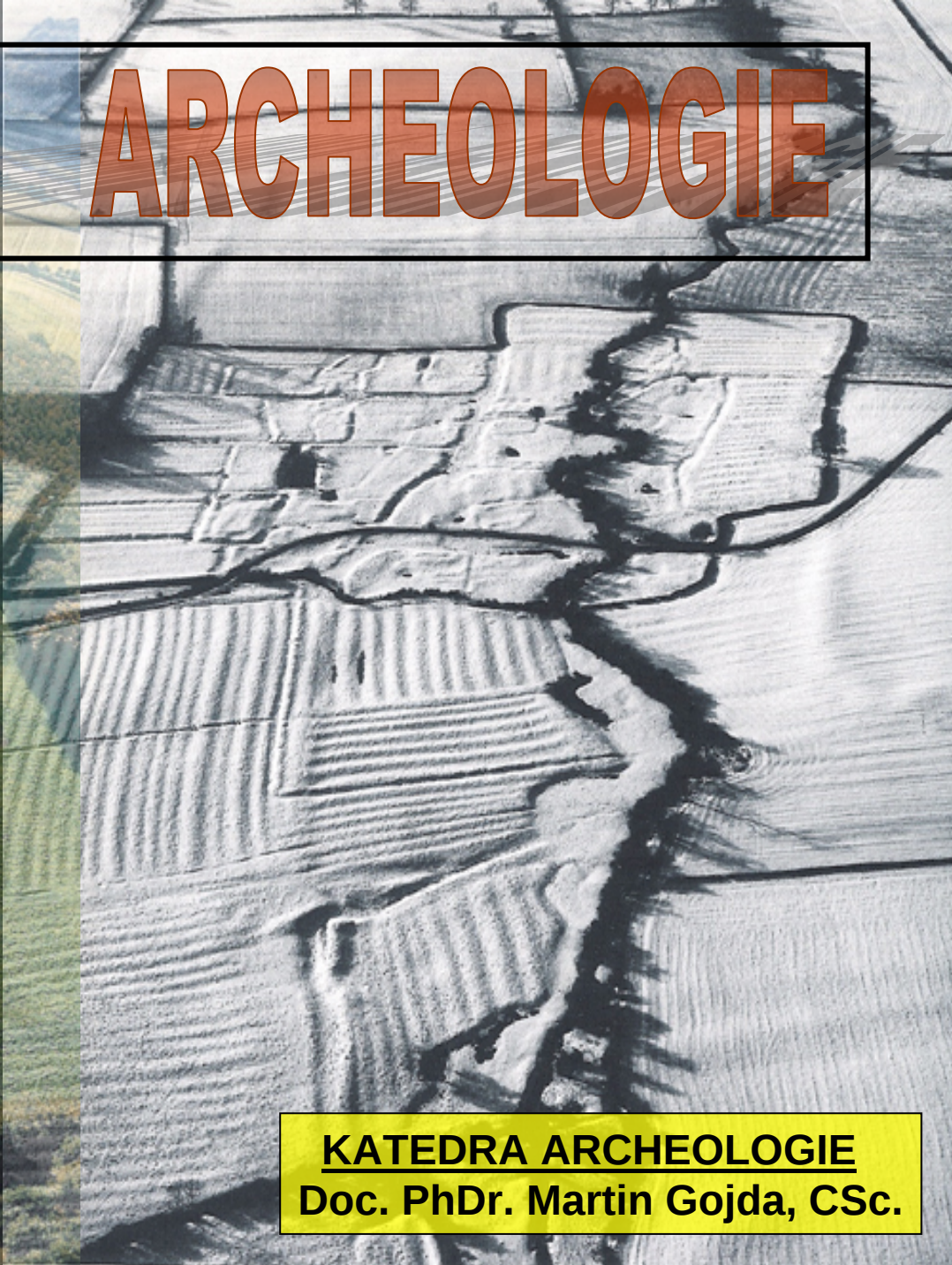
1927: zakládá časopis *ANTIQUITY*

Cílená tvorba archeologických map

An aerial photograph of a rural landscape. A river flows along the left side of the frame. In the center, there is a small village with a church and several houses. The surrounding area is mostly green fields and some trees.

KRAJINNÁ

An aerial photograph of a rural landscape, showing a different section than the left image. It features a river, fields, and some buildings, but the focus is on the landscape's features.

ARCHEOLOGIE

Západočeská univerzita
Fakulta humanitních studií

KATEDRA ARCHEOLOGIE
Doc. PhDr. Martin Gojda, CSc.

5. KRAJINNÁ ARCHEOLOGIE: Historický přehled

(B) Od poloviny 20. století do současnosti

Základní tendence v procesu poznání zaniklé krajiny (2. pol. 20. stol.)

1. Rozsáhle se začínají využívat informace získané z letec. snímků, pořízených v meziválečném období a po 2. svět. válce.

Významný mezník: J. Bradford: Ancient Landscapes (1957)

2. Zahájení dynamického procesu výzkumu přírodního prostředí, který vyústil ve vznik environmentální archeologie (vliv práce K. Butzera – zejména Anglie, Skandinávie a Německo).

3. Rozmach výzkumu dějin osídlení formou regionálních analýz (Nizozemí, Anglie) a tzv. Landesaufnahme (Německo – H.J. Eggers, H. Jankuhn). Později: vliv *Annales* (hospodářské a sociální dějiny venkova)

4. Aplikace prostorových modelů přebíraných z geografie do analýzy sídelních struktur a procesů – typické pro procesuální paradigma (analýza dostupnosti, teorie ústředního místa, model vztahu centrum – zázemí).

5. Dynamický rozvoj výzkumu středověkého venkovského osídlení.

Původní strategie zaměřená na jednotlivé kategorie sídelních komponent (vesnice, usedlosti, kostely, opevněná sídla), později se prosazuje *holistický přístup* (distribuce sídel v kontextu sociálních vztahů).

Výzkum zaniklé středověké vesnice **Wharram Percy (1951 – 1985)** – typický příklad změny strategie projektu z kategorické na holistickou.

Zaniklá středověká vesnice (Anglie)

Nejvýraznější osobnosti: M. Beresford

W.G. HOSKINS (1908-1992)

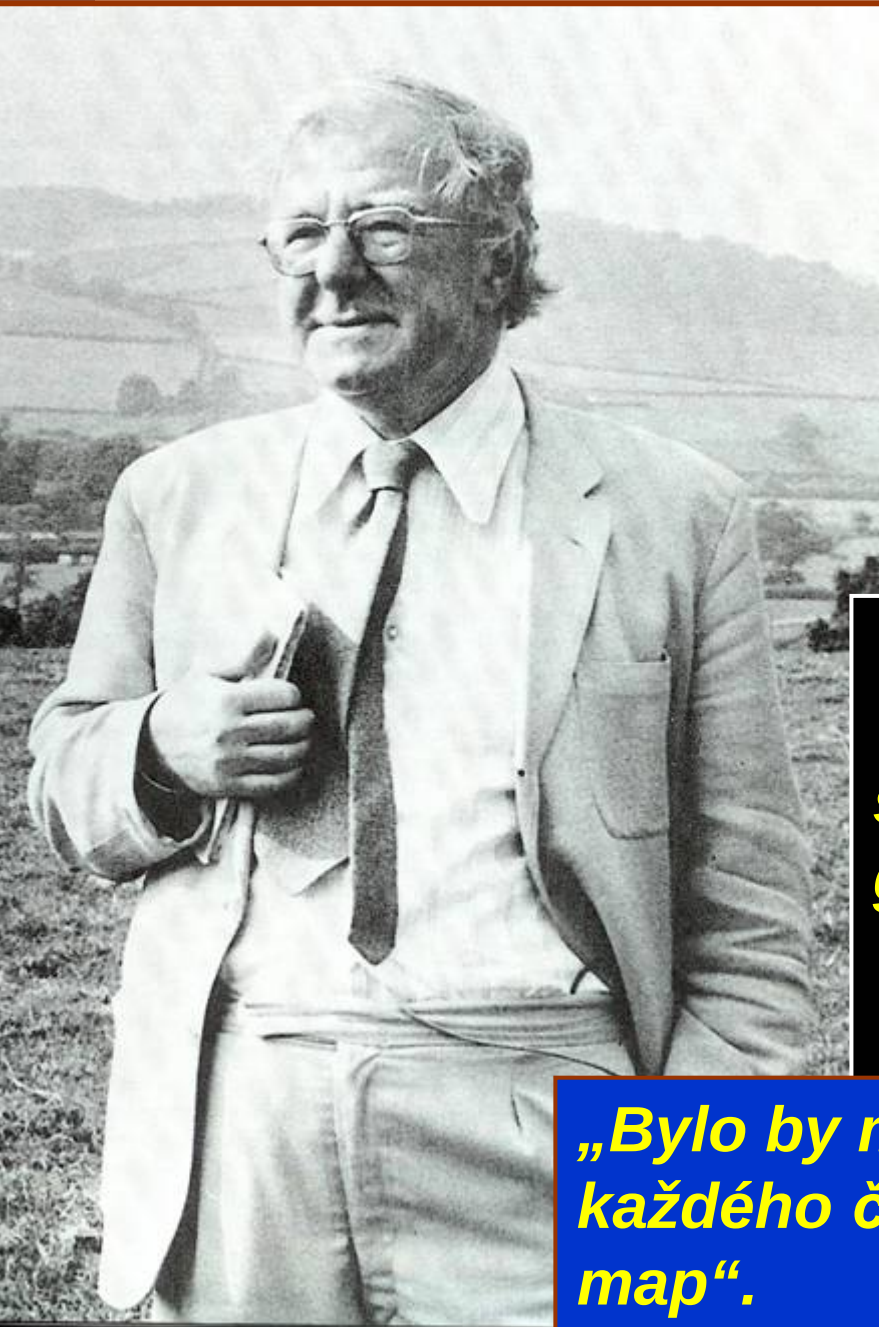

„The Making of the English Landscape“

(1955) – první ucelená koncepce vývoje historické krajiny

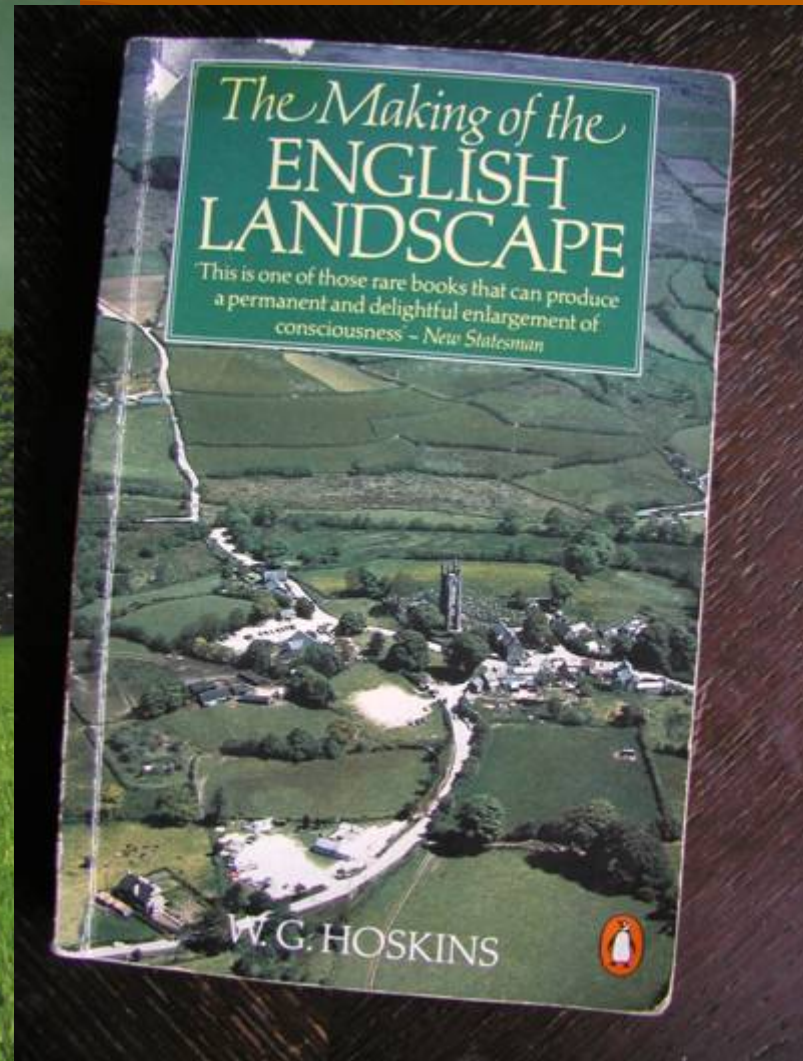
V 50. – 80. letech Hoskinsovo historické pojetí (*krajinný palimpsest; dešifrování terénní morfolgie a pohřbené krajiny*) zásadně ovlivnilo směřování studia krajinné historie / archeologie.

„Bylo by možné napsat knihu o krajině každého čtverce historicko-topografických map“.

W. G. HOSKINS

The Making of THE ENGLISH LANDSCAPE

80. – 90. léta: proti tradičnímu historizujícímu pojetí - vliv amerického tzv. krajinného přístupu: studium tafonomic. procesů, zapojení etnoarcheologie, důraz je kladen na přírodní podmínky.

Postprocesualismus: fenomenologie

Evropské země: Španělsko, Itálie, Řecko, Polsko, Dánsko

U NÁS: rozvoj výzkumu středověké vesnice a krajiny od 60.let (**Z. Smetánka, J. Klápště, V. Nekuda, J.Unger, E. Černý**) ovlivnil také praktické směřování terénních projektů pravěké archeologie k výzkumu mikroregionů (**Z. Smrž**, později **M. Kuna, N. Venclová, D. Dreslerová**). **J. Kudrnáč, J. Rulf**

Velký rozmach od počátku 90. let (zavádění nových terénních metod a postupů zpracování dat): **1. ALRB (1992-96)**
Archeologický ústav AV ČR (Praha) **2. SPPČ (1997-02)**

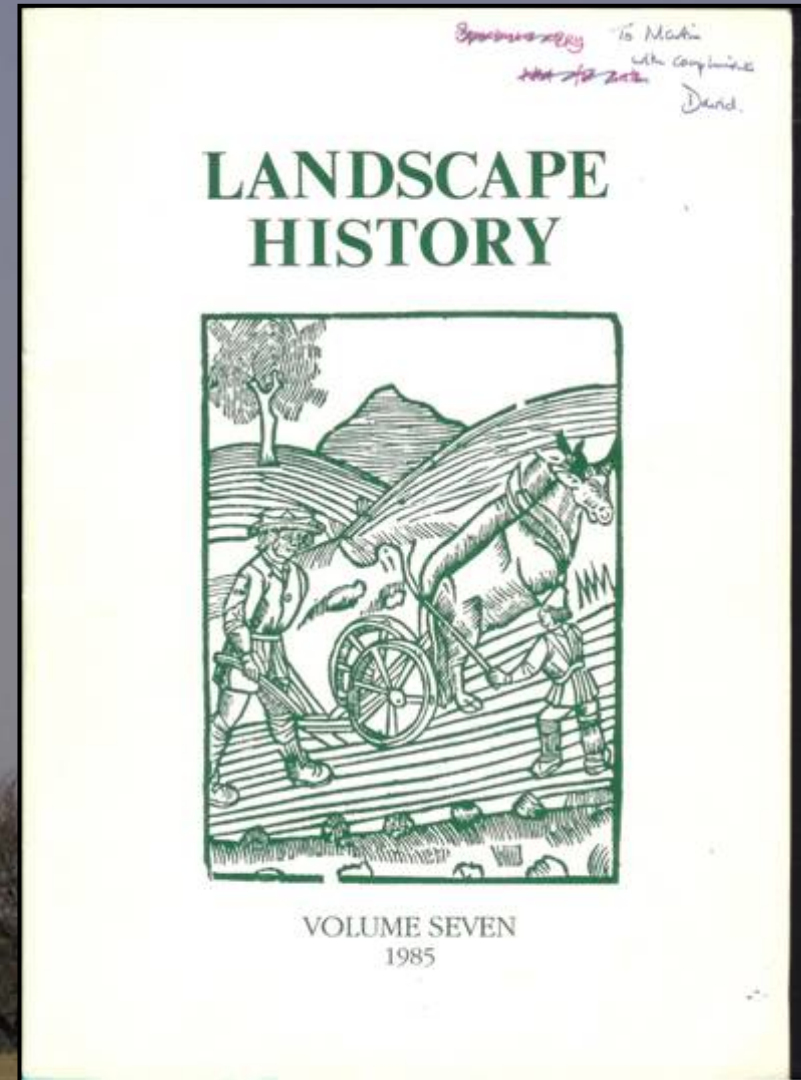
Od r. 1979 vychází časopis
LANDSCAPE HISTORY

LANDSCAPES

VOLUME 5 NUMBER 1

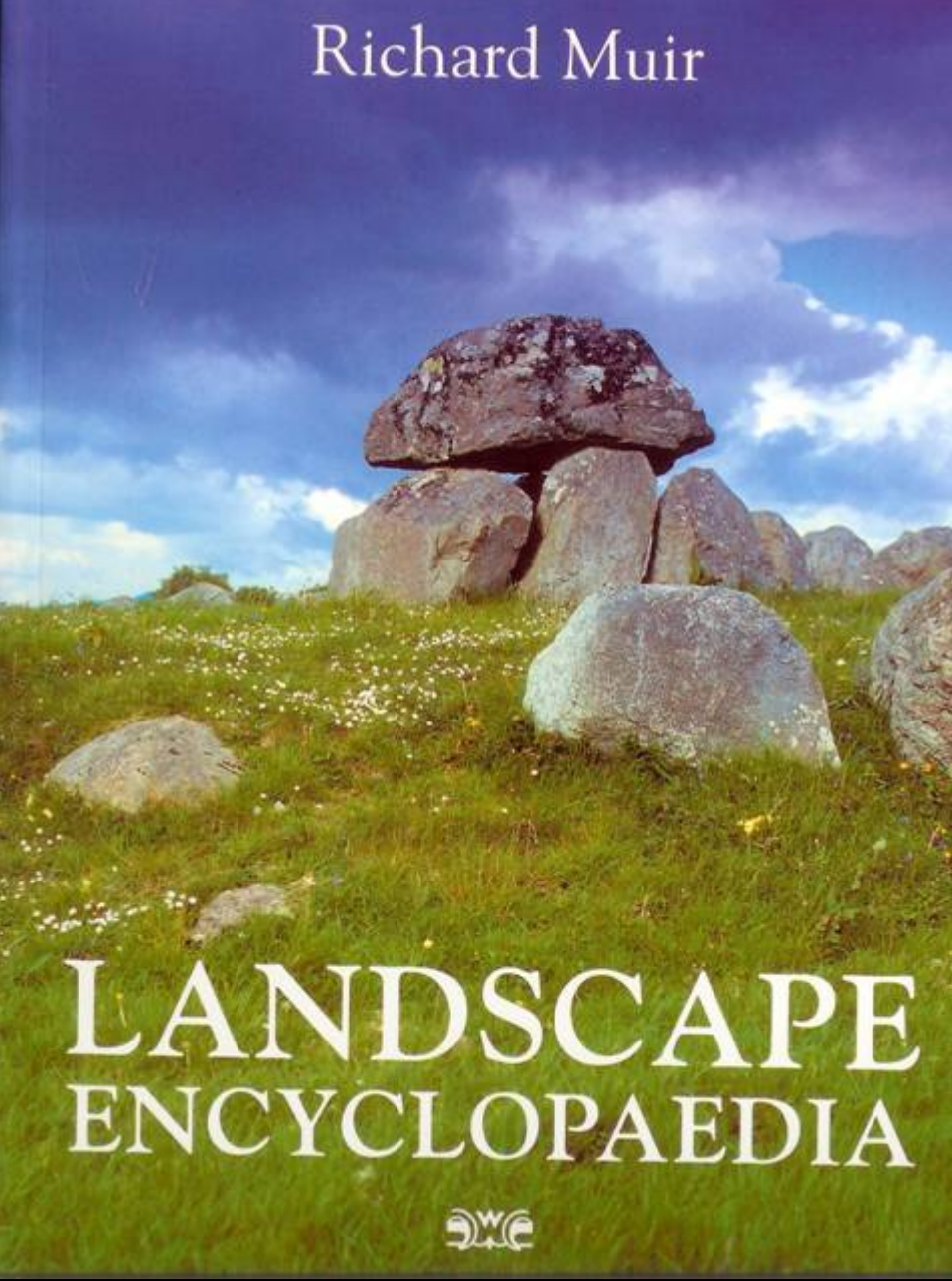
Spring 2004

editor: **R. Muir**
(vychází od roku 2000)

Richard Muir

Nejnovější tituly (2004)

LANDSCAPE ENCYCLOPAEDIA

SHAPING MEDIEVAL LANDSCAPES

Settlement, Society, Environment

TOM WILLIAMSON

'... if what you really want is to get right down in the dirt with medieval farmers, to see the land as they saw it, to understand how it worked and how they drew life from it, this is the book for you.' *Current Archaeology*